
[2017-54-RE](#)

CAUSA 2017-54-RE

(Wilmaers c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 476-2017. Recurs d'empara

Sentència del 7 de maig del 2018

BOPA núm. 29, del 16 de maig del 2018

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 14 de novembre del 2017, per la representació processal de la Sra. Nathalie Wilmaers, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara, contra la inactivitat de la Secció d'Instrucció 1 de la Batllia a comptar de l'aute de processament del 24 de gener del 2013, per una presumpta vulneració del dret a una durada raonable del procés, així com la d'altres drets continguts dins el dret a la jurisdicció, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que es commini "*la Secció d'instrucció especialitzada de la Batllia*" a acordar de manera immediata l'aixecament de les mesures de control, de bloqueig i d'embargament del compte bancari de la recurrent i que es declari la nul·litat de ple dret de les actuacions i, a títol subsidiari, l'arxiu provisional de les actuacions pel que fa a la recurrent;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.1, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal de l'11 de desembre del 2017;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 14 de març del 2018 que va admetre a tràmit aquest recurs d'empara;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat, el 29 de març del 2018, per la part recurrent;

Vistes les conclusions formulades, dintre de termini, per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe de la magistrada ponent, Sra. Laurence Burgorgue-Larsen;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 10 de maig del 2006, la Batllia va dictar un aute en què acordava l'embargament i el bloqueig dels comptes de la Sra. Nathalie Wilmaers i els d'altres persones.

1.2. Per tal com el 8 de novembre del 2011, no s'havia ni sobresegit la causa ni incoat cap sumari, la Sra. Nathalie Wilmaers va presentar un recurs d'empara per la vulneració del dret a un judici de durada raonable.

Mitjançant la sentència del 13 de juliol del 2012, recaiguda en la causa 2011-34-RE, el Tribunal Constitucional va atorgar l'empara sol·licitada i va comminar la Batllia per tal que en un termini de 6 mesos adoptés les mesures que estaven en l'àmbit de les seves competències per fer cessar la vulneració.

1.3. El 24 de gener del 2013, la Secció d'Instrucció 1 de la Batllia va dictar un aute en què declarava processada la Sra. Nathalie Wilmaers per un presumpte delictes major de blanqueig de capitals i confirmava l'embargament i el bloqueig preventius dels seus comptes per poder garantir els efectes d'una eventual sentència condemnatòria.

1.4. Per tal com la representació processal de la Sra. Nathalie Wilmaers al·lega que d'ençà aquesta data la Batllia no havia dictat cap més mesura, el 14 de novembre del 2017, aquesta representació processal va interposar un recurs d'empara, contra la inactivitat de la Secció d'Instrucció 1 de la Batllia, en què adduïa una presumpta vulneració del dret a una durada raonable del procés, així com la d'altres drets continguts dins el dret a la jurisdicció, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació jurídica de la recurrent

- En primer lloc, aquesta part cita la jurisprudència en relació amb l'admissibilitat formal del recurs d'empara i considera, que en aquest cas en què ja s'ha declarat la vulneració d'aquest dret en aquesta mateixa causa, la recurrent ja ha esgotat la via jurisdiccional ordinària.

- Seguidament, després de destacar que l'any 2005, el Ministeri Fiscal mateix proposava l'arxivament de les diligències d'investigació efectuades per la Unitat de Prevenció de Blanqueig, per tal com mancaven elements per conformar aquesta conducta, manifesta que no s'ha produït cap fet nou que justifiqui la prossecució de la causa.

- Afegeix que les úniques actuacions de la Batllia deriven de les respostes a les demandes d'arxivament i de desbloqueig dels seus comptes i de les de la resta de les parts implicades.

- Així mateix, addueix que la seva vinculació en aquest afer es deriva de la seva relació personal amb l'imputat principal de la causa, destacant que les actuacions penals han quedat arxivades respecte d'aquest darrer, motiu pel qual considera que en aquest cas també s'hauria d'arxivar la causa contra ella.

- Aquesta part reprèn els arguments continguts en la sentència constitucional que va atorgar-li l'empara l'any 2013 i que són aplicables novament ara, ja que la situació continua sent la mateixa i que donen resposta a les condicions que s'han d'examinar per atorgar l'empara per una dilació indeguda de l'activitat judicial (complexitat del procés, actuacions de les parts i dels òrgans judicials).

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que es commini la Batllia a acordar, de manera immediata, l'aixecament de les mesures de control, de bloqueig i d'embargament del compte bancari de la recurrent i que es declari la nul·litat de ple dret de les actuacions i, a títol subsidiari, l'arxiu provisional de les actuacions pel que fa a la recurrent.

- El 14 de desembre del 2017, la representació processal de la Sra. Nathalie Wilmaers va presentar un segon escrit mitjançant el qual informa el Tribunal Constitucional de la represa de la instrucció de la Batllia amb la notificació del tràmit corresponent a l'article 121 del Codi de procediment penal, motiu pel qual demana la suspensió de les actuacions fins a la resolució del recurs d'empara, "*atesa la greu repercussió econòmica principalment que la seva execució comportaria*".

2.2. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal considera que no s'ha esgotat la via jurisdiccional prèvia, d'acord amb les disposicions de l'article 94 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, atès que no va presentar un incident de nul·litat d'actuacions davant la Batllia per tal que aquesta pogués reconduir i reposar les eventuais vulneracions dels drets fonamentals. Per tant, aquest recurs ha de ser inadmès a tràmit.

- Subsidiàriament, el Ministeri Fiscal destaca la complexitat manifesta de la causa derivada no solament de les diverses comissions rogatòries a l'estranger, que ja demoren la causa, sinó que demostren una actuació judicial evident.

També considera que en el marc d'aquestes rogacions la col·laboració dels imputats ha estat nul·la, alhora que multiplicaven les demandes i peticions d'arxivament.

- Per consegüent, el Ministeri Fiscal manifesta que no hi ha cap motiu per considerar les dilacions indegudes al·legades. Afegeix que la instrucció de la causa està actualment conclosa i que serà immediatament tramesa al tribunal jutgador. També afegeix, que d'acord amb l'article 56 del Codi penal, es tindrà en compte l'element de la durada del procediment en el moment d'imposar la pena, si s'escau.

- Per tant, el Ministeri Fiscal demana la desestimació d'aquest recurs d'empara.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. L'admissibilitat d'un recurs d'empara està sotmesa a unes condicions de forma que són idèntiques per a tots els procediments davant el Tribunal Constitucional (capítol 1 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional), així com a unes condicions de fons. En aquest sentit, la defensa del dret afectat davant els òrgans judicials ordinaris pels mitjans i recursos que la legislació estableixi, és un element essencial per accedir davant el Tribunal Constitucional (article 94 de la Llei

qualificada esmentada).

3.2. L'incident de nul·litat d'actuacions és, en principi, una via processal que cal emprar abans de presentar un recurs d'empara. Ara bé, en aquest cas, la recurrent no l'ha presentat.

3.3. Aquest Tribunal ja va declarar que una aplicació "*excessivament rigorosa*" d'aquesta condició d'ordre formal no havia de ser sistemàticament decisiva, en particular, quan l'objecte del recurs d'empara raïa sobre la qüestió de la durada "*no raonable*" de les actuacions judicials. Concretament, ho va recordar amb contundència en el fonament jurídic segon de la sentència del 13 de juliol del 2012, recaiguda en la causa 2011-34-RE, en el marc de les mateixes actuacions judicials que actualment es tornen a examinar, i en què es va declarar la vulneració del dret de la recurrent a un procés de durada raonable. Per via de conseqüència, ateses aquestes circumstàncies excepcionals, no hi ha cap motiu per variar aquesta línia jurisprudencial.

3.4. Pel que fa a l'al·legació principal de la recurrent basada en la vulneració de la durada raonable del procés, aquest Tribunal constata que el bloqueig dels seus comptes va ser acordat per la batlle instructora ara fa més de 12 anys; que durant 6 anys, la batlle va trametre tres comissions rogatòries força espaiades en el temps i que no en va extraure cap conclusió significativa; que el 24 de gener del 2013, la batlle va reactivar el procediment dictant un aute de processament, després que aquest Tribunal constatés la vulneració del dret esmentat en la sentència del 13 de juliol del 2012, recaiguda en la causa 2011-34-RE; que d'ençà la data de processament, no s'ha adoptat cap altre acte processal significatiu que indiqués una voluntat ferma d'acabar la instrucció; no és fins a finals del 2017, en el moment de la presentació d'aquest recurs d'empara, que la instrucció es va reobrir.

3.5. Atesos aquests elements que s'acaben d'exposar, és evident que la batlle d'instrucció no va adoptar les conseqüències que derivaven de la constatació de la vulneració de l'article 10 declarada en el marc del recurs d'empara 2011-34-RE. Sobre la base de la constatació esmentada, hagués hagut de fer el possible per accelerar aquest procediment i arribar a unes conclusions fermes, per tal que el dret de la recurrent a un procés de durada raonable no continués sent vulnerat.

3.6. Nogensmenys, l'examen de les actuacions demostra que aquest no va ser el cas. Per consegüent, si bé l'any 2012 aquest Tribunal ja va considerar –tenint en compte els tres criteris habitualment utilitzats per valorar el respecte de la durada raonable (complexitat del cas, actitud del recurrent i acció dels tribunals)- que el dret a un procés de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució havia estat vulnerat, el Tribunal Constitucional no pot fer altra cosa que constatar que aquest dret continua sent actualment vulnerat.

DECISIÓ:

En atenció a tot allò que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

HA DECIDIT:

1. Estimar el recurs d'empara presentat per la representació processal de la Sra. Nathalie Wilmaers, contra la inactivitat de la Secció d'Instrucció 1 de la Batllia a comptar de l'aute de processament del 24 de gener del 2013.

2. Declarar la vulneració del dret a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10.2 de la Constitució.

3. Acordar que la Secció d'Instrucció 1 de la Batllia restableixi la recurrent en el seu dret, de manera immediata, adoptant totes les mesures que estan en l'àmbit de les seves competències per fer cessar la vulneració del dret fonamental esmentat, concretament, entre d'altres, que aixequi les mesures de control, de bloqueig i d'embargament dels comptes bancaris de la recurrent.

4. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal de la Sra. Nathalie Wilmaers, a la presidenta de la Batllia i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 7 de maig del 2018.

Isidre Molas Batllori
President

Dominique Rousseau
Vicepresident

Laurence Burgorgue-Larsen
Magistrada

Josep-D. Guàrdia Canela
Magistrat